

פרשת חיי שרה

בניית האדם השלם

פרשת "חיי שרה" מגלה לנו את הנוסחה הבטוחה להצלת חיינו וחיי העולם כולו. איך להפוך את הכתוב, "עולם חסד יבנה" למציאות חיים אמיתית ומה היא "תורת הנגיעות" שחשובה כל כך להבנת עצמנו ודרכי הפעולה בהן אנו נוהגים.

קורות הפרשה

הפרשה פותחת במותה של שרה אמנו. אברהם קונה מעפרון את חלקת השדה של מערת המכפלה וקובר שם את שרה. לאחר מכן, אברהם שולח את אליעזר עבדו למצוא אישה ליצחק אבינו. שליחותו של אליעזר. רבקה פוגשת את יצחק. אברהם נושא את קטורה. אברהם מחלק את הירושה ליצחק ולבני הפילגשים. מות אברהם. רשימת התולדות של ישמעאל.

עשיית חסד

בפרשה אנו נפרדים לא רק משרה אלא גם מאברהם אבינו. לפני כן נלמד עוד שיעור על מידת החסד אותה הנציח אברהם, איש החסד הגדול, המרכבה לספירת החסד. אברהם ושרה היו אנשי מעשה. אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. אומר ה"נתיבות שלום", "כל עניין פרשיות אלו, פרשיותיו של אברהם אבינו, ללמדנו איך ע"י החסד שלו התחיל בנין עולם התיקון". כמו שכתוב בתהילים, "כִּי-אֶמְרָתִי--עוֹלָם, חֶסֶד וְיִבְנָה" (תהילים פ"ט ג'), להבין שלא רק שמדת החסד היא בנין עולם התיקון בכללות העולם, אלא גם בפרטות אצל כל אדם שהוא עולם קטן. גם כתוב בתהילים, "חֶסֶד אֵל, כָּל-הַיּוֹם" (תהילים נ"ב ג'), על זה אומר הרה"ק מקוברין, "שבכל יום ויום מחויב יהודי לעשות מעשה חסד, שלא יעבור עליו אפילו יום אחד ללא חסד ויום שאינו עושה בו חסד לא נחשב לו ליום בחייו". יותר מזה, אומר השל"ה, "שהשפע העליון נשפע ע"י מידת החסד, שע"י שיהודי עוסק בחסד הריהו ממשיך חסד מן השמים, ולפיכך, בכל יום ויום מימי חייו יראה יהודי לעשות חסד עם חברו בגופו או בממונו או בנפשו, כמו ללמוד לו איזה עניין או לחזקו באיזה דיבור טוב, שע"י שעושה חסד, משפיעים עליו חסד מן השמים". מה מונע אותנו מלעשות חסד שלם, מלהגיע למצב של השפעה גמורה? איך מגיעים למציאות הזאת? ננסה לברר בהמשך.

חסד מרבה חסד

בפרשת שליחותו של אליעזר עבד אברהם, שעליה עוד נדבר, מתגלה לנו נטיית החסד להתפשט. אליעזר, שהיה בן ביתו של אברהם, נדבק אף הוא במידת החסד. אליעזר שהיה עבד שזה בבחינת 'ארור', מקושר לסטרא אחרא, ע"י התדבקותו באברהם, יצא מכלל 'ארור' ונהיה 'ברוך'. על דרך הכלל שכל המחובר לטהור, טהור (מסכת כלים). לכן אגב, כל כך מחשיבה החסידות את החיבור לצדיק, מפני שלא משנה היכן האדם נמצא, אפילו במקומות הנמוכים והארורים ביותר, אם הוא נדבק בצדיק, הוא נהיה 'טהור'.

אליעזר גם מחפש המשכיות נוספת לחסד של אברהם. המבחן שהוא עושה לרבקה כדי לבדוק האם היא האישה המיועדת והראויה ליצחק, הוא מבחן של מידת החסד שלה. לפני הפגישה עם רבקה, אומר אליעזר בתפילתו, "וְהָיָה הַנֶּעֱבֵר, אֲשֶׁר אִמְרָ אֵלֶיךָ הַטִּי-בָא כַּדָּךְ וְאֲשֶׁמָּה, וְאֲמַכָּה שְׁתָּה, וְגַם-גְּמִלִיךָ אֲשֶׁקָה--אֵתְּהָ הַכֶּחֶף, לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק". אליעזר חיפש בת זוג ליצחק שתהיה כולה מושלמת במידת החסד ולכן המבחן היה לראות אם מעשיה יהיו מעשים של השפעה ורוחב לב, מעשים של גמילות חסדים שלמה. אליעזר גם ידע שתכלית הכוונה בזיווג הזה, שצריך לצאת ממנו יעקב, שמדתו תפארת, הכוללת חסד וגבורה. כיוון שיצחק כולו גבורה, חיפש את האישה שכולה חסד, כך יוכל לצאת מהם יעקב, בכיר האבות.

חסד גבוה מרחמים

פרשת חיי שרה

מאותו המבחן אנו לומדים גם את עליונותה של מידת החסד על מידת הרחמים. אליעזר לא רצה שהנערה תשקה רק אותו, אלא גם את הגמלים. מה היה העניין בכך? למה לא בחן אותה אם תשקה אותו ואת אנשיו? העניין הוא שמידת הרחמים מתעוררת ע"י המקבל. כאשר אדם רואה אדם אחר הסובל מצער ומכאובים, הרי זה נוגע לליבו ומעוררו לעזור לו ולהקל סבלו מעליו. רבקה בודאי ריחמה על אותו עבד מבוגר שהגיע זה עתה ממסע ארוך ולכן להשקות אותו היה תוצר של מידת הרחמים שבה. אבל עניין החסד הוא, שאיש חסד אמיתי תמיד מחפש לעשות עוד חסד, בלי קשר להתעוררות ליבו ברחמים שאז לעיתים הוא אפילו נשאר בגדר מקבל ולא מתעלה לגדר נותן ומשפיע.

לכן ניסה אליעזר את רבקה בעניין הגמלים ולא האנשים. כי לא לכל אדם יש התעוררות הרחמים על בעלי חיים, ובכך ניתן למדוד את מידת החסד של רבקה באמת, האם תשקה גם את הגמלים או שתפעל רק מתוך רחמיה על אליעזר. אפשר גם שהרמז הוא בכך שמדובר על גמלים, מלשון גמילות חסדים. בכל אופן, אנו רואים שמידת החסד גבוהה מכל, אפילו ממידת הרחמים, זהו החידוש שחידש אליעזר.

התורה אומרת ששיאה של מידת החסד זה לדאוג להביא אדם לקבורה הגונה, מה שנקרא, חסד עם המתים. ביטוי לכך אנו רואים בפרשה כשאברהם מתעקש לשלם כסף עבור מקום הקבורה של שרה, מפני שכך יותר מכובד. חסד עם המתים הוא חסד אמיתי כי אין עליו שום תגמול. המת לא יכול להעניק לנו שום דבר בחזרה ולכן זוהי נתינה ללא קבלה, חסד אמת.

התכללות המידות והתפשטות השפע בעולם

אומר הרב שיינברגר שליט"א, מעשה העקדה זה עניין של השלמת המהלך הרוחני של 'התכללות המידות' - אברהם, מידת החסד, יצחק, מידת הגבורה, צריך לכלול את המים באש ואש במים, כפי שכבר כתבנו בפרשה הקודמת, אלא שחסר פה עוד מהלך. לאחר ההתכללות, צריך להמשיך את כל השפע לשבע הספירות התחתונות, וזה מה שאומרת התורה לאחר העקדה, "וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל-גְּעֵרֵי, וַיִּקְמוּ עֵלָיו יַחְדָּו אֶל-בְּאֵר שָׁבַע; וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם, בְּבְאֵר שָׁבַע."

יש עניין של מוחין עילאין, חב"ד, ג' ספירות ראשונות ויש עניין של מידות, חג"ת נהי"מ, ז' ספירות תחתונות. צריך שיהיה חיות בספירות התחתונות, חיות זה המוחין שמגיע מהספירות הראשונות. כמו ראש וגוף, הראש זה החיות והחיבור של הראש לגוף זה מה שנותן חיות לגוף. כפי שהמח הוא המזין את כל האברים, כך צריך שיהיה התפשטות של המוחין בכל האברים.

הרב שיינברגר שליט"א ממשיך, בנשמה יש מדרגות מאוד גבוהות שזה נקרא נשמה, חיה, יחידה. ויש מדרגות יותר נמוכות נפש ורוח. המדרגות הנמוכות זה הקביעות. באופן קבוע העולם מתקיים כשיש נפש, רוח. כדי שיהיה יותר שפע בעולם צריך לעשות מצוות ומעשים טובים, זה החיבור. לכן זה תלוי בבני אדם איך שהעולם יראה. אם יהיה יותר שפע עליון העולם יהיה יותר רגוע. לכן נאמר על משיח, "וַיִּבְרָךְ עָלָיו, רֵיחַ ה'--רֵיחַ חֲכָמָה וְיִבְיָהּ, רֵיחַ עֲצָה וְיִגְבוֹכָהּ, רֵיחַ דַּעַת, וְיִרְאֵת ה'" (ישעיהו י"א, ב'). משיח יביא רוח חדשה, יותר גבוהה ממה שהעולם מכיר היום וממילא יפסקו כל הויכוחים שזה הבל הבלים. לכן מה שמקרב את הגאולה זה החכמה היותר טהורה, שאין בה את הערוב של הבל העולם הזה, חכמת הסוד. בפרשה מתחברים יצחק ורבקה כדי ללדת את יעקב, ממנו יוצא עם ישראל על דורותיו עד לביאת משיח צידקנו, אשר עם בואו יתפשט השפע על פני הבריאה כולה.

בניית האדם השלם

שלבי הבנייה מתחילים כשאדם נולד, כולו אגואיזם, אבל אז הוא תינוק ורוצה דברים קטנים. כמה שהוא הולך וגדל, כך האגו שלו הולך וגדל, 'הרצון לקבל', הכלים שלו לקבלת תענוג. עד גיל שלוש עשרה,

פרשת חיי שרה

שאז מצד אחד, אם זכה, יש לו כבר תורה ומצוות איתם הוא יכול לשבור את האגו שלו ולתקן את עולמו, מצד שני, כבר יש לו מושגים יותר גדולים. קודם הוא רצה דברים קטנים, עכשיו הוא כבר רוצה עולם הבא, השגות רוחניות, דברים גדולים.

הסדר של בניית האדם השלם זה בשלבים. אדם צריך לעבור תהליך, אי אפשר ביום אחד להיות שלם. בכל ענין, גם בנפש, עוברים תהליך ואז מגיעים לנקודה האמצעית. הרמב"ם אומר שאדם צריך ללכת ב'שביל הזהב', לא יותר מדי פזרן, לא יותר מדי קמצן. אדם צריך להיות בינוני - 'שביל הזהב'. אבל אם אדם כבר הגיע לקיצוניות אחת, למשל, הוא נהיה קמצן גדול, אז כדי להגיע לממוצע, הוא צריך להיות עכשיו פזרן בקיצוניות לא רגילה. כאשר יגיע לשם, הוא כבר יוכל לאזן את זה, להגיע ל'שביל הזהב'.

כתוב שאדם צריך להידבק במידותיו של הקב"ה, להיות דומה לו, כמו שהשם רק משפיע ולא מקבל, כי ממי יקבל, כך האדם יעסוק רק בהשפעה. אבל אם הוא משפיע ולא מקבל אז בשביל מה הוא בא לעולם? הרי הקב"ה ברא את העולם כדי להיטיב לנבראיו, כדי שיהיה ענג לבריות. ואם האדם ידחה כל דבר אז לא יתקיים התכלית של הבריאה.

הפתרון שכתוב בכתבי הרב אשלג זצ"ל, זה שיהיה מקבל על מנת להשפיע. כמו האורח שבא אצל בעל הבית, רצה בעל הבית לכבדו והאורח חש בושה גדולה. הפציר והפציר בו בעל הבית עד שראה האורח כי הוא מוכרח לאכול על מנת לגרום נחת רוח לבעל הבית. הוא הסכים לקבל על מנת להשפיע.

המיתה מביאה לדרגה המושלמת

ב"הקדמה לספר הזוהר" כתוב שמגיעים לדרגה מושלמת של "לקבל על מנת להשפיע", רק אחרי תחיית המתים. מפני שתמיד נשאר אצל האדם חלק שאותו הוא לא יכול לבטל. אדם חייב את החלק הזה כדי להתקיים בעולם הזה. רק הקבורה מבטלת את השארית הזאת ממנו, מבטלת כל רושם מהרצונות שלו לעצמו. בתחיית המתים, אחרי שנתבטלו כל חלקי הגוף שזה הרצון לקבל, אז הוא מקבל את כל חלקי הנשמה עד יחידה, כל המדרגות, כל הכח להשפיע. זה עניין כללי של כל העולם, זה לא עניין פרטי.

הקב"ה יחיה את כל המתים עם אותו מום שיש בהם, אותו הגוף, לא גוף רוחני, אלא הגוף הגשמי שרצה את כל הבלי העולם הזה, אותו הוא מחייה. אבל אז יהיה לאדם כבר את כל חלקי הנשמה, הכח להשפיע, והוא ישתמש באותו גוף, אבל עם רצון לקבל על מנת להשפיע. זה סדר ההתפתחות השלמה של הדברים.

דרך נוספת - מסירות נפש

יצחק מראה לנו דבר חדש, אפשרות נוספת של תיקון הרצון. אמרנו שכדי להגיע למצב מושלם של קבלה על מנת להשפיע, צריך קבורה, יצחק עשה את זה בלי קבורה. רש"י אומר על הפסוק, "וַיָּבֵא, אֲבָרָהָם, לְסֶפֶד לְשָׂרָה, וְלָבְכָתָה", "נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק לפי שע"י בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרחח נשמתה ממנה ומתה". הניסוח של רש"י קצת תמוה, "...לשחיטה, וכמעט שלא נשחט...", היה אולי צריך לומר, "לשחיטה ולא נשחט". הרי הועמד לשחיטה ולא נשחט, אז מה זה 'כמעט שלא נשחט'?

מסביר הרב שיינברגר שליט"א, זאת אומרת שהוא מת ולא מת. הוא ביטל את כל הרצונות שלו, מתחת למאכלת, עשה הכל כדי שזה יהיה מוצלח, נעקד ברצון, רצה שחיטה כשרה. הוא היה במצב של ביטול מוחלט של המציאות שלו. אם אדם מבטל את כל המציאות שלו, זאת אומרת שהוא כבר לא קיים בעולם. אצל יצחק, בפעולה אחת הייתה מיתה ותחיה. במסירות נפש שלמה, יצחק היפך את הרצון לקבל שיהיה אך ורק על מנת להשפיע, להשפיע נחת רוח לבורא.

פרשת חיי שרה

שרה למדה מיצחק

יש פירושים רבים על הסיבה למותה של שרה בעיתוי זה. אלא שבהתאם לדברים האמורים לעיל, אנו לומדים ששרה אמנו, ברב גדולתה, ראתה את מה שעשה יצחק והבינה שאפשר לבטל את המציאות בתוך המציאות. מסביר הרב שיינברגר שליט"א, מרב הרצון שלה לדבקות היא ביטלה את המציאות שלה. לא, ח"ו, שהיא עשתה איזה פעולה לאבד עצמה לדעת. אלא, שמרב דבקות פרוחה נשמתה. יש מצב של דבקות שאדם כבר לא יכול להיות בעולם הזה.

מסופר על רבי מנחם מזלוטשין, בסעודה שלישית של שבת היה מגיע למדרגות כל כך גבוהות שהיה צריך מישהו שישמור עליו, משום שאם יגיע למקומות יותר מדי גבוהים הוא עלול פשוט להסתלק מהעולם הזה. היה מקרה אחד שמי שמר עליו שמע איזה רעש בחוץ ויצא לבדוק מה קרה. כשחזר, כבר מצא את הרב אומר 'שמע ישראל' וכבר יצאה נשמתו. זה מצב של דבקות שאדם כבר לא יכול להיות בעולם הזה. שרה למדה את הסוד הזה מיצחק, נשחט ולא נשחט, יש דבר כזה, אז היא עשתה את הדבקות הזאת ויצאה נשמתה. יצחק פרוחה נשמתו מהדבקות, אבל משמים החזירו אותה אל הגוף. שלוש שנים היה יצחק בשמים עד שחזר. לכן, מסופר שרק אברהם שב אל נערו. יצחק נשאר למעלה על ההר.

אליעזר ונגיעותיו

נעבור לסיפור של שליחות אליעזר, עבד אברהם. הסיפור מסופר באריכות גדולה בתורה להורות שבסיפור זה ניתן למצוא לימוד גדול ושטמונים בו אורות גדולים. אמרו חז"ל על אריכות הסיפור, "יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום יותר מתורתן של בנים..." (מדרש רבה).

הסיפור עצמו

שליחות אליעזר מתחילה בדברי אברהם אבינו אליו. אברהם משביע את עבדו אליעזר שלא יקח לבנו אישה מבנות כנען, אלא שילך אל מולדתו של אברהם ושם ימצא לו אישה. אליעזר מהסס, "אולי לא-תאבֶה הָאִשָּׁה, לְלָקֵת אֶתְּכִי...". אברהם מבטיח לו כי השם ישלח מלאך לפניו להצליח דרכו.

כך יוצא אליעזר עם עשרה גמלים עמוסים בכל טוב, בדרך אל ארם נהריים, אל העיר חרן. במסעו, "קופצת לו הדרך", ובמקום כמה ימים, המסע לוקח לו כמה שעות. לעת ערב, בהגיעו לשם, הוא קושר את הגמלים ליד הבאר ומחכה לשואבות. במקביל הוא נושא תפילה לשם שיצליח דרכו ונותן סימן, אותה נערה שיבקש ממנה מים לשתות והיא תאמר 'אשקה גם את גמליך', היא האישה ליצחק. הרי זה פלא, הוא עוד לא הספיק לסיים את המשפט והנה רבקה באה והכל קורה בדיוק כמו שהוא ביקש. היא משקה אותו ומשקה את הגמלים ובנוסף מתברר שהיא אכן בת משפחתו של אברהם. אליעזר נותן לה נזם וצמידים, מודה לשם והולך לבית אביה. שם מארחת אותו משפחתה של רבקה, אביה בתואל ואחיה לבן. אליעזר מספר להם על שליחותו באופן מפורט ביותר, למעשה חוזר שוב על כל מה שהתורה כבר סיפרה לפני כן.

השינויים בגירסאות

התורה הקדושה מאוד מדויקת וחסכונית במילים, לכל אות ואות יש משקל מהותי. אולם כאן מצאה התורה לנכון לחזור שנית על אותו הסיפור בדיוק. מתוך חזרה זאת אנו מוציאים לימוד חשוב מאוד לגבי אחד החסרונות הגדולים שיש לנו לתקן אם ברצוננו להגיע אל שלמות גדולה יותר בעבודה הרוחנית.

בין שני הסיפורים, סיפור התורה והסיפור שמספר אליעזר, אנו מוצאים שינויי גירסאות. כשאליעזר חוזר ומספר את השתלשלות העניינים למשפחתה של רבקה, הוא מכניס כמה שינויים בפרטי המאורעות. למשל, כשסיפר להם את חילופי הדברים עם אברהם אבינו, אומר אליעזר, "וְאָמַר, אֶל-אֲדֹנָי: אֲלֵי לֹא-תֵלֵךְ

פרשת חיי שרה

הַאִשָּׁה, אֶתְכִי", ואינו מזכיר כלל את סוף דבריו, "הִקְשֵׁב אֲשִׁיב אֶת-בְּנֶךָ, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יָצֵאתְ מִשָּׁם". כדאי לשים לב, שבסיפור התורה כתוב "אולי" בכתוב מלא, ובסיפורו של אליעזר "אלי" חסר. צריך להתבונן מה מרמז השינוי הדק הזה. רש"י כותב על הפסוק הזה, "בת היתה לו לאליעזר והיה מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו...". זה עניין אחד וצריך להבין למה מרמז רש"י.

דבר נוסף הוא שכתוב, "וְאֶשְׂאֵל אֶתְּךָ, וְאֶמַּר בְּתִמִּי אֵת, וְתֹאמַר בְּתִתּוֹאֵל בֶּן-נְחוּר, אֲשֶׁר יִלְדֶה-לוֹ מִלְכָּה; וְאֶשֶׁם הַגֶּזֶם עַל-אֶפְּהָ, וְהִצְמִידִים עַל-יְדֵיךָ". רש"י כותב, "שנה הסדר שהרי הוא תחלה נתן ואח"כ שאל, אלא שלא יתפשוהו בדבריו ויאמרו היאך נתת לה ועדיין איך יודע מי היא". נתבונן מה מרמזים שני השינויים האלה.

מוגבלות ראייתו של אדם

מתוך דבריו של הרב דסלר זצ"ל על הפרשה, לומדים כי כאן רצתה התורה הקדושה ללמד אותנו פרשה ב'תורת הנגיעות'. אומר הרב דסלר, "כל אדם יש לו גבול לראייתו הטבעית, ואין העין תופסת מה שמחוץ לחצי עיגול של שדה הראיה. מי שעניו חלשות ונזקק למשקפיים, שדה ראייתו מצומצם יותר מזה שהוא בריא. כמו כן הדבר ברונחניות, אין אדם יכול לראות בבירור ולעמוד על האמת אלא באותו שטח עד היכן שמדרגתו מגעת, וחוץ מזה אינו יכול לראות בשום אופן". יכולים שני אנשים לחוות את אותה החוויה, להיות באותו שעור וכל אחד מהם יראה לפי מדרגתו בלבד. על זה כותב הרב אשלג זצ"ל בשיר, "וכל שאתם תחזו לכם, עיניכם תראנה ולא זר".

אי-ראיית הנגעים

חז"ל אמרו, "כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו" (מסכת נגעים). אנחנו לא רואים את הדבשת שלנו. אנחנו מאוד טובים בלראות את הדבשת של אחרים, או לפחות לחשוב שאנחנו רואים. לפעמים מספיק לנו איזה פרט קטן וזהו, שפטנו את האדם, אנחנו כבר בטוחים שאנו יודעים מי עומד מולנו, שפטנו את המציאות. הגיע הזמן להבין שאנחנו לא ממש תופסים שום דבר, הכל תעתוע גדול של החושים שלנו, כל דבר שאנו רואים הוא בהתאם להתניית החושים, המח והלב שלנו, ובהתאם למדרגה והשלב בו אנו נמצאים באותו רגע בחיינו.

ממשיך הרב דסלר ואומר, "מי שנמצא במדרגה תחתונה אינו יכול להשיג דברים השייכים למדרגה יותר גבוהה, כי דברים אלו מושגים רק באותה מדרגה, ובמדרגה נמוכה ממנה אי אפשר לעמוד על אמיתותם בשום אופן. למשל, בעל נטילה (רצון לקבל) לא ישיג את חסד המתחסד (רצון להשפיע)".

הסרת הנגיעות

מהדברים הנ"ל מובן לנו הלימוד העולה משינוי סדר המעשים בסיפורו של אליעזר. אמונתו העמוקה של אליעזר ושמתו על הנס שנעשה לו, הם שגרמו שישים הצמידים על ידי רבקה בטרם ששאל על משפחתה, כי בטוח היה בלי שום ספק מה תהיה תשובתה. אך בבואו לספר הדברים לאנשים כבתואל ולבן, הכיר בחוכמתו שאי אפשר להסביר להם את הדברים כהווייתם, כי במדרגתם לא יוכלו בשום אופן להשיג אמונה ובטחון, ובעיניהם כזר יחשב, כמשוגע ומתעתע. כי מי שגבול ראייתו מצומצם על ידי אהבת הגשמיות, לעולם לא יוכל לתפוס אמיתותן של מדרגות רמות.

כל אחד מכיר את התחושה של הרצון לשתף אחרים בדבר נפלא שקורה לו בחיים. למשל, במקרים רבים כשאדם נחשף ללימוד הפנימיות, מתעורר בו הרצון להפיץ, לדבר, לשכנע ולהשפיע את מה שלמד לסביבתו. ראשית, הרבה פעמים הדברים לא בשלים אצלו בפנים ומוטב שיחכה עד שיבשילו קצת. שנית, ויתרה מזאת, אנו חייבים לשקול מי עומד מולנו ומה מדרגתו. יכול להיות שאותו אדם שקוע עמוק ב'אהבת

פרשת חיי שרה

הגשמיות' וכל מה שנאמר ייפול על אוזניים ערלות ובמקרה חמור יותר, יעורר התנגדות גדולה יותר, והרחקה במקום קירוב. יכול להיות שאותו אדם פשוט ידחה אותנו בטענה שאנו מלאים דמיונות ו"שטופי מח". אליעזר מלמד אותנו זהירות בתקשורת עם הסביבה, ועל זה כתוב בגמרא, "אמר רבי אילעא משום רבי אלעזר ברבי שמעון: כשם שמצווה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצווה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע" (יבמות ס"ה ב').

ממשיך הרב דסלר, "וכך הוא הדבר בכל מי שיש לו נגיעות. בעניין אשר שם שוררת הנגיעה, אינו יכול ומסוגל לראות את האמת, ורק בסור הנגיעה יוכל לעמוד על אמיתת הדברים".

כמו אותם קופים שאוהבים לאכול מלח, והדרך לצוד אותם היא לשים מלח עמוק בתוך גזע העץ. הקוף נאחז במלח ומסרב להרפות, כל כך אחוז בתאוה שאינו מרגיש ורואה את סכנת הצייד המתקרב. כולנו אוחזים בכל מיני גושי מלח, כל אחד וה"גוש" שלו, ולרוב לא רואים את האמת עקב הנגיעות שיש לנו בדבר.

על מנת להמחיש את הדברים יותר, נחזור לדבריו של רש"י על בתו של אליעזר. אומר ומסיים הרב דסלר, "ועל כן כשהשביע אברהם אבינו את אליעזר שלא ייקח אישה ליצחק מבנות כנען, השיב "אולי לא-תאבה האשה, ללקת אֶחָבִי אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת; הִקְשִׁיב אָשִׁיב אֶת-בְּנִי, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יֵצְאֶת מִשָּׁם" - אולי מלא, כי בשעה זו עדיין היתה לו תקווה לבתו ולא היה יכול להרגיש נגיעתו בשום אופן, וסבר ששאלתו היתה רק לטובת העניין ולא נכנסה בדעתו כוונתו על בתו, כי הרי הצעתו הייתה ממין אחר לגמרי: "הִקְשִׁיב אָשִׁיב אֶת-בְּנִי...". אבל בספרו הדברים בפני בתואל, כבר ראה שמן השמים נבחרה אשת יצחק, ולא היתה לו עוד שום תקווה שבתו תזכה ליצחק. ממילא בטלה נגיעתו והכיר את האמת, שכל שאלתו הקודמת היתה מצד הנגיעה בלבד. לפיכך לא רצה לבטא שאלתו המוטעית, תולדת נגיעתו, אודות השבת יצחק אל פדן ארם, כי נתברר לו שלא אמר זאת אלא כדי לכסות על נגיעתו. ועל כן רמזה התורה עכשיו "אלי" חסר כתיב, כי עתה נתגלתה נגיעתו והכיר האמת".

מתוך האמונה בהשגחה, מתוך התבוננות במציאות ולא בדמיונותיו, מגלה אליעזר את נגיעותיו ומתקן את דרכו. אנו לומדים מהפרשה שרק מתוך מסירות נפש ואמונה שלמה, ניתן לתקן את הרצונות המקולקלים שלנו, את הנגיעות, את הרצון לקבל ממנו אנחנו בנויים. רק כך אפשר להפך את הרצון לרצון להשפיע ולשנות את מראה העולם כולו. להגיע למציאות של "עוֹלָם, חֶסֶד וְיִבְרָה".

השעור מוקדש לרפואת תמר בת שחר, יוסף בן יונה, יעל בת רבקה בתוך כלל חולי עמו ישראל

השעור מוקדש לעילוי נשמת גילה בת רחל ז"ל, שרה בת יוסף ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.